

UTKAST 2019-04-07

CALL FOR ACTION - TILL SVENSKA EU-PARLAMENTARIKER: En akutplan i EU för klimatomställning – NU.

Det EU-parlament som tillträder i maj 2019 har fem avgörande år för klimat och ekologisk hållbarhet. Redan 2020 måste de globala utsläppen minska för att världen ska ha chans att klara 1,5-gradersmålet. Då måste rika länder som i EU agera snabbt.

Med dagens utsläpp riskeras en 3 grader varmare värld – och en förlorad kamp mot klimatförändringarna. Därför krävs krafttag från EU med minskade utsläpp på 60-80 procent till 2030 och nollutsläpp 2040. (*Dessa och andra mål i akutplanen kommer fortlöpande att uppdateras av Klimatriksdagen!*)

Klimat- och hållbarhetsmålen måste bli basen för all verksamhet och finansiering dvs budgeten för 2021-2027, inre marknad, investeringar, forskning, utveckling, jordbruksstöd, handelsavtal och EU:s roll i världen. Omställningen krävs för att EU ska kunna säkra fred och välfärd, hållbara jobb, klimatarbete, mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet.

EU bör också stödja och uppmana medlemsstaterna att skärpa sina klimatåtgärder.

All omställning måste göras så att den inte drabbar utsatta grupper utan bidrar till social och ekonomisk rättvisa – annars hotar utslagning, växande klyftor och konflikter.

Kommande mandatperiod blir helt avgörande för våra chanser att både möta och minska klimathoten och utmaningar som rör demokrati och respekt för allas lika värde.

Klimatriksdagen vill lyfta fram sex centrala områden där svenska EU-parlamentariker ska bidra till att flytta fram EU:s politik. *Förslagen bottnar i de tolv motioner som röstades fram vid Klimatriksdagen 2018* inför riksdagsvalet 2018: www.klimatriksdagen.se, men har här bearbetats för att passa EU:s arbete och kompetensområde:

- att EU beslutar om snabb omställning för att möta växande hot mot hälsa, boende, jobb, infrastruktur mm och så att människor i klimatfarliga arbeten får ny försörjning
- att EU använder sin omfattande rätt att lagstifta och säkrar snabb omställning
- att EU använder sin ekonomiska styrka för snabb och rättvis omställning mot ett fossilfritt samhälle
- åtgärder på transportområdet som leder till fossilfria transporter
- massiva satsningar på omställning till en fossilfri energisektor
- brukning av skog och mark utifrån deras viktiga roll i kolbindningen och en livsmedelsstrategi baserat på bred samhällsnytta

Dessutom vill vi mot bakgrund av de alarmerande rapporter som kommit *efter* Klimatriksdagen 2018 också lägga till följande krav:

- EU bör upprätta en **kriskommission för snabb omställning** som också inkluderar anpassningsåtgärder och massiv finansiering

GOD LIVSKVALITET

RUTA: EU bör arbeta för en omedelbar och snabb omställning för att möta kraftigt växande hot mot hälsa, boende, jobb, infrastruktur transporter mm. Omställningen måste genomföras på ett sätt som innebär att en god livskvalitet säkras för människor och att människor som nu arbetar i miljö- och klimatfarlig verksamhet får nya arbeten och försörjning genom stöd ur EU:s sociala fonder för utveckling av näringsliv och arbetsmarknad.

Den nödvändiga omställningen kommer att innebära att fossilbaserad industri avvecklas. Men samtidigt finns stora möjligheter att skapa nya gröna och hållbara jobb inom energi, jord- och skogsbruk, byggnad, kollektivtrafik, cirkulär ekonomi mm.

Ett övergripande mål är – vilket också anges i EU:s målsättning – att skapa förutsättningar för välfärd och god livskvalitet vilket bl a innefattar jämställdhet och jämlikhet.

Omställningen till ett fossilfritt samhälle ska ha inriktningen välbefinnande och ett gott liv för alla. Bland de stora vinsterna av minskade utsläpp och satsningar på social hållbarhet kan vi dels räkna in att vi undviker de katastrofer som förutses med ökande temperaturer dels bättre hälsa, ren luft, rent vatten, mindre gifter mm.

Det är helt grundläggande att omställningen inte drabbar redan utsatta regioner och människor. Fossil tunga industrier ligger i områden som kommer att behöva omfattande stödinsatser. Många av dessa har redan under de senaste decennierna blivit förlorare på grund av växande ekonomiska och sociala klyftor, utarmning av landsbygdsregioner och utsatthet för miljögifter. Omställningen måste ske snabbt och bäras solidariskt och rättvist inom unionen. Det innebär bl a satsningar på regional och lokal utveckling så att människor får nya arbeten och ny försörjning. Grundprincipen för omställningen bör vara att det är *de som förorsakar utsläppen som får stå för kostnaderna, inte marginaliserade grupper.*

EU-parlamentet behöver arbeta för

- att tillsätta en kriskommission inom EU för att ta ett samlat och kraftfullt grepp i fråga om EU:s omställningsarbete
- ett ramverk för socialt hållbar omställning med avveckling av fossilbaserad industri och satsningar på gröna jobb, utbildning, kompetensutveckling mm
- ökade resurser till EU:s sociala fonder för utveckling av näringsliv och arbetsmarknad till stöd för människor och regioner som påverkas av avveckling av klimatskadlig verksamhet
- att skapa förutsättningar för livsstils- och konsumtionsförändringar särskilt bland högkonsumenter när det gäller mat, resande och boende
- att EU bidrar till upplysning och folkbildning med fakta om klimatfrågan och omställning

KLIMATPOLITISKA MÅL OCH LAGAR

RUTA: EU kan och bör använda sin omfattande rätt att lagstifta för att säkra en snabb och genomgripande omställning

EU:s klimatpolitiska mål omfattar bland annat åtagandet om utsläppsminskningar på 40 procent till 2030 (jämfört med 1990). Dessutom finns ett förslag till klimatpolitisk strategi från EU-kommissionen om att netto-noll i utsläpp ska nås 2050. Förslagen är helt otillräckliga!! Även verktygen EU haft för att minska utsläppen – särskilt handel med utsläppsrätter - är helt otillräckliga och förväntas inte eliminera utsläppen förrän 2047.

EU har hittills haft svårt att enas om tillräckligt kraftfulla mål vilket lett till urvattnade kompromisser för politiken fram till 2030. Nu behövs en akutplan för att snabbt få igång en radikal omställning, inriktad på *alla* utsläpp; dvs utsläpp som människor i Europa förorsakar såväl *inom som utanför* de egna gränserna. Målen för EU bör också definieras utifrån vilket *globalt* rättvist utrymme för koldioxidutsläpp som finns för EU-länderna för att den globala uppvärmningen skall stanna vid 1,5 grader. I beräkningar av utrymmet bör EU inte förlita sig på lösningar som att lagra stora mängder koldioxid i berggrunden innan vi vet mer om de ekonomiska och teknologiska förutsättningarna.

EU behöver ett skarpt klimatpolitiskt ramverk

Ett nytt EU-ramverk bör omfatta mål, lagar och direktiv för ett klimat i balans samt en välfärd, byggd på rättvisa och respekt för allas lika värde och rättigheter. Ramverket och de institutioner och den styrning det kräver bör fastställas av ministerrådet och EU-parlamentet, med en ny kriskommission som aktivt leder kommissionens arbete med klimatomställning.

Utöver skarpa mål krävs konkreta och skarpa verktyg.

EU:s handelssystem med utsläppsrätter (ETS) behöver skärpas genom begränsningar av mängden tillgängliga utsläppsrätter och höjning av priset på utsläppen.

EU bör driva på medlemsländernas klimatarbete

EU får aldrig hindra utan ska istället uppmuntra enskilda länder att gå före och införa styrmedel som påskyndar omställning, t ex upphandlingsregler, skatter, tullar.

EU-parlamentet behöver genomföra lagstiftning och klimatpolitiska mål arbeta för:

- minskade utsläpp om 60-80 procent till 2030 och netto-noll utsläpp 2035
- att handeln med utsläppsrätter (ETS) skärps genom kraftigt höjda priser på utsläppsrätter och nå noll utsläpp 2035.
- Mål för takten på utsläppsminskningarna ska baseras på en koldioxidbudget som är globalt rättvis och möjliggör att globala uppvärmningen stannar vid max 1,5 grader.

HÅLLBAR EKONOMI

RUTA: EU kan och bör använda sin ekonomiska styrka för snabb och rättvis omställning mot fossilfrihet

Växla över från tillväxtmål till att bekämpa klimathoten

EU bör i det akutläge som nu råder ändra sin ÖVERGRIPANDE MÅLSÄTTNING för unionen från att per se säkra tillväxt till att nu motverka klimathoten och göra det på ett sätt som involverar alla i unionen, särskilt nu eftersatta regioner. Det krävs stora ekonomiska satsningar på en kraftfull, snabb och rättvis omställning, både inom EU och nationellt.

EU:s inriktning på global konkurrenskraft och fri inre marknad behöver kompletteras med kraftfulla insatser på att främja lokal hållbar utveckling i alla regioner (resiliens). Det måste omfatta utjämning av ekonomiska och sociala skillnader mellan stad och land, inom storstadsområden, mellan kvinnor och män samt mellan olika delar av unionen.

EU sätter målet hållbar tillväxt - men klimatstrategin utgår från att BNP ska ha fördubblats till 2050 vilket innebär stora risker för hållbarhetsmålen om vi inte utvecklar andra målsättningar och mått för välbefinnande. Med nuvarande inriktning och BNP som ensidigt mått på välbefinnande riskerar hållbar tillväxt att bli omöjligt att uppnå. EU bör utveckla välfärdsmått som gynnar hållbar ekologisk och social utveckling. Självklart ska ekonomin i EU gå från att vara ett mål i sig till att bli ett verktyg för den omställning som krävs för att klara 1,5 gradersmålet.

Det krävs investeringar om flera hundra miljarder euro i hållbara transporter och annan infrastruktur, energisnåla byggnader, cirkulära system samt forskning och utveckling. Finanskapital och EU:s egna fonder behöver i ökad utsträckning styras mot klimat-, hållbarhets- och anpassningsåtgärder.

Att agera klimatsmart kommer snart att bli en kraftfull konkurrensfördel, vilket enskilda länder och företag redan insett, liksom finansiella aktörer.

EU-parlamentet behöver arbeta för

- att ekonomin som helhet (budget, europeiska investeringsbankens långivning, EU:s investeringsplaner) används för att genomföra omställningen mot ett hållbart samhälle och att EU agerar för en omgående avveckling av fossila subventioner
- att en fossilfri finanssektor utvecklas och att finansmarknader (bl a pensionsfonder) används för att stimulera hållbara investeringar
- att EU utvecklar välfärdsmått som gynnar hållbar ekologisk och social utveckling.
- att inkomsterna från en skärpt handel med utsläppsrätter enbart används för klimat- och hållbarhetsåtgärder
- att EU främjar lokalt hållbar ekonomi bl a genom cirkulär ekonomi, samt verkar för stimulanser som gör det enkelt och billigt att agera hållbart

HÅLLBARA TRANSPORTER OCH INFRASTRUKTUR (EN SIDA TEXT IN HÄR)

HÅLLBAR ENERGIFÖRSÖRJNING, INDUSTRI OCH BYGGANDE (EN SIDA)

HÅLLBART JORD- OCH SKOGSBRUK (EN SIDA TEXT)

AVSLUTANDE ORD

EU har fungerat som en stabiliserande faktor i Europa och bidragit till fred och ökat välbefinnande bland många av regionens medlemmar – även om växande klyftor inger stor oro och nu bidrar till ökad populism.

Idag kan alla framsteg raderas om inte EU agerar snabbt och driver på i en radikal omställning, både inom unionen, visavi unionens medlemsstater och på den globala arenan; för en omställning som i sitt upplägg fokuserar både på klimatet och på att minska dagens ekonomiska och sociala klyftor.

Med sina fel och brister har EU i ett globalt perspektiv varit en ledande aktör både i klimatarbete, mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet mellan kvinnor och män. Idag krävs politiskt mod och ledarskap – motsvarande det som en gång fanns när EU grundades bland forna fiender som då lagt kontinenten i ruiner.

Idag med dagens klimathot, krävs en ny inriktning som gör att EU kan hantera klimatkrisen. Om vi i EU bara förmår mobilisera resurser, utveckla tekniker och vara beredda att förändra attityder och ohållbara livsstilar så kan vi - mer än någon annan aktör i världen - bidra till nödvändiga förändringar.

De unga driver på – de som ska ärva jorden. Många stora företag är startberedda och kräver nu tydliga riktlinjer och politiskt ledarskap.

EU, både parlamentet, regeringscheferna och kommissionen måste nu mobilisera för det radikala omställningsarbete som krävs

- med början NU!!!!